

PRIJEDLOG IZMJENA I DOPUNA MREŽNIH PRAVILA TRANSPORTNOG SUSTAVA

-KONZULTACIJSKI DOKUMENT-

uz javnu raspravu od 20. studenog do 1. prosinca 2023. godine

1. Na temelju članka 90. Zakona o tržištu plina („Narodne novine“, broj 18/18, 23/20) Plinacro d.o.o., kao operator transportnog sustava (u daljnjem tekstu Plinacro), donio je Mrežna pravila transportnog sustava („Narodne novine“, broj 50/18, 31/19, 89/19, 36/20, 106/21 i 58/22) (dalje: Mrežna pravila).

2. Članak 39. mijenja se u svrhu prilagodbe stvarnim okolnostima i potrebama. U tom smislu, operator terminala za UPP više nema obvezu dostavljanja izvještaja o kvaliteti i količini pretovarenog UPP-a nakon dovršetka pretovara jer navedena nije potrebna za osiguranje kvalitete plina.

Nadalje, obveza obavještavanja od strane subjekata koji predaju plin u transportni sustav o promjenama u kvaliteti plina objedinjava se u jednu odredbu zbog jednostavnije primjene, dok se obveza operatora transportnog sustava da obavijesti subjekte koji preuzimaju plin iz sustava dopunjava određivanjem načina i roka obavještavanja.

3. Člankom 40. Mrežnih pravila predviđena je iznimna mogućnost preuzimanja plina čija kvaliteta odstupa od propisane standardne kvalitete, odnosno propisano je dozvoljeno odstupanje od zakonski utvrđene obveze održavanja parametara kvalitete plina u skladu s Općim uvjetima opskrbe plinom, ali samo kad operator transportnog sustava takav plin preuzima u periferne dijelove transportnog sustava.

Tehnološki razlozi vezani za specifične regionalne okolnosti proizvođača prirodnog plina i pojedinih operatora distribucijskog sustava plina koji su opravdavali ovakvu iznimnu mogućnost u međuvremenu su prestali postojati. Iz navedenih razloga, temeljem članka 40. Mrežnih pravila u transportni sustav više se ne preuzima plin čija kvaliteta odstupa od propisane standardne kvalitete plina.

Brisanjem predmetne odredbe Mrežna pravila usklađuju se sa stvarnim stanjem te zakonskom obvezom održavanja parametara kvalitete plina u skladu s Općim uvjetima opskrbe plinom bez iznimaka.

Odredbe članka 39. Mrežnih pravila koje se odnose na postupanja nakon što se utvrdi da se na pojedinom ulazu u transportni sustav predaje plin koji nije standardne kvalitete postaju ovom Izmjenom i dopunom Mrežnih pravila odredbe članka 40. Mrežnih pravila. Time se doprinosi preglednosti propisa koji se odnose na kvalitetu plina u transportnom sustavu budući da se odvojenim člankom propisuju prava i obveze te postupanja nakon što se utvrdi da je na pojedinom ulazu u transportni sustav predan plin koji nije standardne kvalitete dok člankom 39. ostaju uređena preventivna prava i obveze kojima se osigurava standardna kvaliteta plina.

Dodatno se uvodi i obveza operatora transportnog sustava o obavještavanju subjekata koji preuzimaju plin iz sustava o odstupanju kvalitete plina od propisane.

4. Sukladno utvrđenim potrebama i zahtjevima energetske subjekata koji koriste usluge transportnog sustava uvodi se dodatni standardni kapacitetni proizvod u vidu unutardnevnog

standardnog kapacitetnog proizvoda na ulazima i izlazima u RH te se time kapacitetni proizvodi na ulazima i izlazima u RH izjednačavaju s proizvodima na interkonekcijama. Za tu potrebu definira se i raspored podnošenja zahtjeva za rezervaciju, minimalni iznos kapaciteta te raspored dostave Obavijesti o raspodjeli kapaciteta korisniku transportnog sustava.

Također, iz istih razloga uvodi se i mogućnost ugovaranja unutar dnevnog prekidivog kapaciteta na interkonekcijama sukladno Uredbi Komisije (EU) 2017/459 od 16. ožujka 2017. o uspostavljanju mrežnih pravila za mehanizme raspodjele kapaciteta u transportnim sustavima za plin i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 984/2013, kojom je utvrđeno da se dodjela unutar dnevnog prekidivog kapaciteta obavlja kroz postupak veće nominacije i izvan aukcijskog procesa.

5. Mrežnim se pravilima uređuje korištenje usluge transporta plina bez ugovorenog kapaciteta za kapacitete na izlazima iz transportnog sustava prema krajnjim kupcima i distribucijskim sustavima.

S obzirom na mogućnost da operator sustava skladišta plina ili operator terminala za UPP dostavi nominacijsku datoteku koja sadrži nominaciju za korisnika koji nije ugovorio kapacitet na ulazu iz sustava skladišta plina odnosno na ulazu iz terminala za UPP, ovim Izmjenama i dopunama Mrežnih pravila uređuje se navedeno na način na koji je Mrežnim pravilima uređeno korištenje usluge transporta plina bez ugovorenog kapaciteta na izlazima iz transportnog sustava u distribucijske sustave.

6. Upravljanje zagušenjima na interkonekciji u slučaju ugovornog zagušenja putem mehanizma „koristi ili izgubi” za stalni kapacitet za dan unaprijed u praksi se do 2023. godine nije nikada primjenjivalo, s obzirom na to da nije bilo pojave ugovornog zagušenja na interkonekcijama. Predmetni mehanizam počeo se primjenjivati u 2023. godini temeljem Odluke Hrvatske energetske regulatorne agencije KL: 390-24/23-01/5 od 30. ožujka 2023. donesene slijedom odredbe članka 14. stavka 7. Uredbe Vijeća (EU) 2022/2576 od 19. prosinca 2022. o jačanju solidarnosti boljom koordinacijom kupnje plina, pouzdanim referentnim vrijednostima cijena i prekograničnim razmjenama plina u svrhu djelotvornijeg iskorištavanje transportnih kapaciteta.

Provođenjem predmetnog mehanizma po prvi je put utvrđeno da dosadašnje odredbe Mrežnih pravila ne uređuju institut na odgovarajući način.

Stoga se upravljanje ugovornim zagušenjem putem mehanizama „koristi ili izgubi” za stalni kapacitet za dan unaprijed dodatno uređuje Mrežnim pravilima u okviru propisanom Odlukom komisije od 24. kolovoza 2012. o izmjeni Priloga I. Uredbe (EZ) br. 715/2009 Europskog parlamenta i Vijeća o uvjetima za pristup mrežama za transport prirodnog plina, pod točkom 2.2.3. Mehanizam „koristi ili izgubi” za stalni kapacitet za dan unaprijed.

7. Odredba stavka 1. članka 109. Mrežnih pravila usklađuje se s Izmjenama i dopunama Mrežnih pravila transportnog sustava, NN 89/2019, pozivanjem na ispravni broj članka. Predmetnim izmjenama i dopunama članak 111. je brisan, a dodan je članak 107. a, pri čemu je propušteno uskladiti članak 109. s navedenom izmjenom.